

Đây là Haj của Rosul ﷺ

﴿هكذا حج الرسول ﷺ﴾

[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامي]

SHAIKH ABDUL AZIZ BIN ABDULLAH BIN BAZ

Dịch Thuật: Ibn Ysa

2009 - 1430

Islamhouse.com

﴿هكذا حج الرسول ﷺ﴾

((باللغة الفيتنامية))

الشيخ عبد العزيز بن عبد الله بن باز

ترجمة: محمد نرين بن عيسى

2009 - 1430

islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على عبده ورسوله نبينا محمد وعلى آله
وأصحابه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

Mọi lời ca ngợi và tán dương kính dâng lên Allah duy nhất, cầu xin bình an và phúc lành cho nô lệ, cho Rosul Muhammad của chúng ta, cùng dòng tộc, bằng hữu của Người và cả những ai noi theo họ cho đến ngày phán xét.

Hỡi anh chị em làm Haj tại Ngõ Đền Ka'bah thân mến!

Cầu xin Allah ban tôi và tất cả vạn sự thành công làm Ngài hài lòng, được bình an thoát khỏi mọi thử thách đồng thời cầu xin Ngài ban cho tất cả được thành công mỹ mãn trong việc thi hành nghi lễ Haj đúng với đường lối Sunnah làm Allah hài lòng và chấp nhận, cuối cùng ban cho tất cả được trở về quê hương được bình an, mạnh khỏe, vui vẻ bên gia đình, quả thật Allah là Đấng Cai Quản tốt đẹp nhất.

Anh chị em Muslim thân! Lời khuyên của tôi dành cho tất cả đó là phải luôn kính sợ Allah trong mọi hoàn cảnh, chính trực tôn thờ Ngài và tránh mọi điều dẫn đến làm Ngài giận. Trong Islam nhiệm vụ quan trọng nhất của người Muslim là thuần nhất hóa Allah, thành tâm trong việc hành đạo cùng với việc noi theo tám gương đạo đức mẫu mực Rosul Muhammad ﷺ từ lời nói, hành động, thi hành nghi lễ Haj và tất cả mọi sự hành đạo khác đều phải theo lề lối đã được Allah vạch sẵn thông qua lời truyền dạy của Rosul thân tín của Ngài, vị Nabi hoàn mỹ của loài người, Người là Nabi, là thủ lĩnh của chúng ta Muhammad bin Abdullah ﷺ. Bên cạnh đó việc làm sai quấy nhất, nguy hiểm nhất là Shirk (tức tổ hợp hay đa thần) với Allah có nghĩa là hướng sự tôn thờ hay sự hành đạo vào thần linh khác ngoài Ngài được thể hiện qua lời phán sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ النساء: ٤٨

«Quả thật, Allah không bao giờ tha thứ việc tổ hợp (ai hay vật gì) cùng với Ngài nhưng Ngài lại tha thứ những tội lỗi khác ngoài nó cho bất cứ ai Ngài muốn» Al-Nisa: 48.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ

الْخٰسِرِينَ ﴿٦٥﴾ الزمر: ٦٥

﴿Và chắc chắn đã mặc khải cho Người (Muhammad) và những (Rosul) trước Người rằng: "Nếu như Người tổ hợp (với TA Allah) cùng những thần linh khác thì mọi sự hành đạo của Người sẽ trở thành vô nghĩa và chắc chắn Người sẽ trở thành một kẻ thua thiệt."﴾
Al-Zumar: 65.

Anh chị em làm Haj tại ngôi đền Ka'bah! Nabi ﷺ của chúng ta đã không thi hành Haj sau khi di cư đến Madinah ngoại trừ một lần duy nhất đó là Haj từ biệt vào lúc cuối đời, Người đã dạy các bằng hữu nghi thức Haj bằng lời nói và cả hành động của Mình như Người đã nói:

قَالَ ﷺ: ((خُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ))

"Mọi người hãy học hỏi ở Ta nghi lễ Haj."

Cho nên, bắt buộc toàn thể người Muslim phải học hỏi và thi hành Haj theo đường lối đã được Nabi ﷺ vạch sẵn, bởi vì Người là bậc thầy chân chính đã được Allah cử phái đến cho toàn thể nhân loại, Người mang lại hồng ân và là nhân chứng cho cả loài người. Thế nên, Allah đã hạ lệnh cho tất cả phải vâng lời dạy bảo của Người, noi theo lối sống chuẩn mực của Người và đó là lý do được bước vào thiên đàng, là lý do được thoát khỏi hỏa ngục và là bằng chứng cho lòng thương yêu thật sự của con người dành cho Thượng Đế và lòng thương yêu của Thượng Đế dành cho con người, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ الحشر: ٧

﴿Và vật gì do Rosul ban cho các người thì hãy nhận nó và vật gì bị Rosul cấm thì hãy tránh xa nó ngay﴾ Al-Hashr: 7.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ النور: ٥٦

﴿Và hãy dâng lễ Solah, xuất thuế Zakat và vâng lệnh Rosul để may ra các người được (Allah) khoan dung﴾ Al-Nur: 56.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ النساء: ٨٠

﴿Ai tuân lệnh Rosul thì quả chắc đã tuân lệnh Allah﴾ Al-Nisa: 80.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ

كَثِيرًا﴾ الأحزاب: ٢١

«Chắc chắn trong các người có vị Rosul của Allah, Người là một gương đạo đức mẫu mực cho những ai hy vọng về (cuộc gặp gỡ) với Allah và ngày (phán xử) cuối cùng và đồng thời họ tưởng nhớ Allah thật nhiều» Al-Ahzaab: 21.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾ وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ

حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٤﴾ النساء: ١٣ - ١٤

«Và ai vâng lệnh Allah và Rosul của Ngài thì sẽ được chấp nhận vào thiên đàng bên dưới có các dòng sông chảy, họ vào ở trong đó đời đời kiếp kiếp và đó là một thành tựu vĩ đại * Ngược lại, ai không vâng lệnh Allah và Rosul của Ngài lại còn vi phạm các giới luật của Allah thì sẽ sa hỏa ngục, trong đó chúng sẽ ở đời đời kiếp kiếp và sẽ hứng chịu một sự trừng phạt nhục nhã » Al-Nisa: 13 – 14.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ يَتَّيِبُهَا النَّاسُ إِيَّايَ رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَتَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ

وَكَالِمَتِهِ وَأَتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾ الأعراف: ١٥٨

«Hãy bảo họ (Muhammad): "Hỡi nhân loại! Ta là Rosul của Allah được cử phái đến cho tất cả mọi người. (Allah) là Đấng thống trị các tầng trời và trái đất, không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng mà chỉ có Đấng ban cho cái sống và cái chết. Bởi thế, hãy tin tưởng vào Allah và Rosul của Ngài một vị Nabi mù chữ, Người đã tin tưởng vào Allah và các lời mặc khải của Ngài. Hãy tuân theo Người để may ra các người được hướng dẫn đúng đường."» Al-A'raf: 158.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾

﴿آل عمران: ٣١﴾

«Hãy bảo họ (Muhammad)! "Nếu các người thực sự yêu thương Allah thì hãy tuân lệnh Ta rồi sẽ được Allah yêu thương và tha tội cho các người, bởi Allah hằng tha thứ, vô cùng Khoan Dung."» Ali Imron: 31.

Có rất nhiều câu kinh nói là phải tuân lệnh Nabi ﷺ những câu kinh trên chỉ là điển hình. Qua đó, tôi khuyên bản thân mình và tất cả mọi người luôn kính sợ Allah trong mọi tình huống, chính trực noi theo Nabi Muhammad ﷺ cả lời nói và hành động để được thắng lợi, hạnh phúc và thành công cả trần gian lẫn ngày sau.

Anh chị em làm Haj tại ngôi đền Ka'bah thân mến! Quả thật, Nabi Muhammad ﷺ của chúng ta trước kia, khi đến ngày mùng 8 tháng Zil Hijjah (tháng 12 theo niên lịch Islam) Người từ Makkah hướng đến Mina vừa đi vừa nói Talbiyah, ngày hôm đó người ra lệnh tất cả bằng hữu của mình định tâm Haj tại chỗ ở rồi cùng người hướng đến Mina chứ không bảo họ Tâuwaf tạm biệt. Qua đó, chứng minh rằng theo Sunnah đối với ai muốn làm Haj dù là thị dân Makkah hoặc dân tạm trú tại Makkah hoặc người hoàn thành xong phần Umroh chờ đợi làm Haj đều phải hướng đến Mina vào ngày mùng 8 vừa đi vừa đọc Talbiyah, không hề bắt buộc phải đi đến Masjid Harom Tâuwaf xung quanh Ka'bah để tạm biệt.

Khuyến khích người làm Haj khi mặc Ehrom nên làm tất cả điều khoảng đã làm ở Miqot như: tắm rửa, xịt dầu thơm và vệ sinh sạch sẽ cơ thể. Tương tự như Nabi ﷺ đã ra lệnh bà A-y-shah ﷺ khi bà muốn làm Haj. Khi vừa đến Makkah thì chu kỳ kinh của bà lại đáo làm bà không được phép Tâuwaf, cho đến trước khi đi Mina Rosul ﷺ ra lệnh cho bà tắm rửa và định tâm làm Haj luôn nên Haj của bà trở thành Haj Qorin tức Haj kết hợp giữa Umroh và Haj.

Nabi ﷺ cùng toàn thể bằng hữu ﷺ đã dâng lễ Solah Zuhr, Osr, Mư-rip, Isa và Fajr tại Mina, Người rút ngắn những buổi lễ có bốn Rak-at thành hai dâng trong giờ của mỗi buổi lễ, và đây là Sunnah của Rosul ﷺ bắt buộc phải làm theo. Cũng theo Sunnah những người làm Haj nên tranh thủ đọc Talbiyah, tán dương Allah, xướng đọc Qur'an và những việc làm khác như tuyên truyền, ra lệnh làm việc thiện và ngăn cấm làm bất lương, đối xử tốt với người nghèo và những việc tốt đẹp khác cho thật nhiều.

Sáng hôm sau là ngày Arofah, ngay khi mặt trời mọc Rosul ﷺ cùng toàn thể bằng hữu hướng đến Arofah vừa đi họ vừa đọc Talbiyah, có người thì Takbeer. Khi đến Arofah Người dừng chân tại Namiroh phía tây Arofah Nabi ﷺ đã nghỉ mát tại đây, qua đó chứng minh được người làm Haj được phép nghỉ mát trong lều, trại, cây cối v.v..

Sau khi mặt trời nghiêng bóng Nabi ﷺ bước lên lạc đà nói chuyện với mọi người và dạy họ về nghi thức Haj, cũng trong cuộc trò chuyện này Người đã khuyên cáo mọi người về sự cho vay cùng với những việc làm thời tiền Islam, Nabi ﷺ báo cho họ biết máu, tiền tài và danh dự của họ là điều Harom bất khả xâm phạm, Người ra lệnh tất cả phải bám chắc lấy Qur'an và Sunnah nhờ đó sẽ không bao giờ bị làm lạc nếu vẫn còn bám chắc lấy.

Qua đó, bắt buộc tất cả mọi người dù là Muslim hay không cũng phải bám lấy lời khuyên vàng này và chính trực thi hành trong mọi hoàn cảnh, mọi tình huống, bắt buộc những vị thẩm phán Muslim phải xử lý theo những gì Qur'an và Sunnah đã định trong mọi vấn đề của cuộc sống vì đây là con đường hùng mạnh, khoan thay, hạnh phúc và chiến thắng ở trần gian và ngày sau. Allah sẽ ban cho tất cả được như thế.

Sau đó, Rosul ﷺ cùng mọi người dâng lễ Solah Zuhr hai Rak-at rồi tiếp dâng lễ Osr hai Rak-at bằng một Azan và hai lần Iqomah, sau khi xong lễ Solah Rosul ﷺ quay về chỗ ở, bước lên lạc đà đứng hướng về Qiblah táng dương Allah và giơ tay cầu xin Ngài cho đến khi mặt trời lặn và Người không nhin chay trong ngày hôm đó. Qua đó người làm Haj được phép làm như Nabi ﷺ đã làm ở Arofah, hãy tranh thủ tán dương Allah, cầu xin hoặc đọc Talbiyah cho đến mặt trời lặn, khi cầu xin thì giơ hai tay lên và không nhin chay vào ngày Arofah.

Có Hadith được chính xác được truyền lại từ Nabi ﷺ đã nói như sau:

قَالَ ﷺ: ((مَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ يُعْتَقَ اللَّهُ فِيهِ عَبْدًا مِنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ وَإِنَّهُ لَيَدْتُو ثُمَّ يُبَاهِي بِهِمُ الْمَلَائِكَةَ)) رواه مسلم.

"Không có ngày nào mà Allah lại ân xá cho bề tôi của Ngài ra khỏi hỏa ngục hơn ngày Arofah cả. Vào ngày đấy, hồng ân và sự rộng lượng của Allah rất gần (với những người làm Haj), kế tiếp Ngài khoe với các Thiên thần về họ." hadith do Muslim ghi lại.

Có Hadith khác Nabi ﷺ thuật lại lời phán của Allah với các Thiên Thần vào ngày Arofah:

قال ﷺ: أن الله يقول يوم عرفة لملائكته: ((انظروا إلى عبادي! أتوني شعثاً غبراً يرجون رحمتي أشهدكم أنني قد غفرت لهم))

"Các người hãy hướng mắt nhìn những bề tôi của TA xem! họ đến đây từ những nơi xa thẳm với sự mệt nhòa và đầu tóc bù xù với hy vọng tìm được hồng ân của TA, các người hãy chứng giám quả thật TA đã tha thứ hết cho họ."

Có Hadith chính xác khác Nabi ﷺ nói:

قال ﷺ: ((وَقَفْتُ هَاهُنَا وَعَرَفْتُ كُلَّهَا مَوْقِفًا))

"TA đứng tại nơi này và Arofah nơi nào cũng là chỗ đứng."

Sau khi mặt trời lặn Nabi ﷺ hướng đến Muz-da-li-fah vừa đi vừa đọc Talbiyah, tại đây người dâng lễ Solah Mư-ri-p ba Rak-at rồi liên tiếp dâng lễ Solah Isa hai Rak-at bằng một lời Azan và hai lần Iqomah, sau đó

người ngủ lại đây đến rạng đông Người dâng lễ Solah Fajr gồm cả dâng lễ Sunnah Fajr bằng một Azan và một Iqomah. Xong lễ Solah Người đến Al-Ma'-shar để tán dương, ca tụng Allah và giơ tay cầu xin Ngài và nói: **"TA đứng tại nơi này và Muz-da-li-fah nơi nào cũng là chỗ đứng."** Qua đó, chúng tỏ bất cứ nơi nào ở Muz-da-li-fah cũng được phép làm như Nabi ﷺ đã làm mà không cần phải đến nơi Nabi ﷺ đã từng đứng. Trong đêm ngủ tại Muz-da-li-fah Nabi ﷺ đã cho phép những người có sức khỏe yếu đến Mina trước, qua đó cho thấy đối với người sức khỏe yếu như phụ nữ, người già, người bệnh cùng những ai đi chung với họ được phép rời khỏi Muz-da-li-fah đến Mina khi đã hơn nửa đêm vì tránh gặp khó khăn, đông nget, đồng thời họ được phép ném đá Aqobah (trụ đá lớn) vào ban đêm như đã được truyền lại chính xác từ bà Um Salamah và As-ma bintu Abu Bakr ﷺ đã làm theo lệnh của Rosul ﷺ. Còn Nabi ﷺ thì ở lại Muz-da-li-fah cho đến khi mặt trời ửng rất đỏ (nhưng chưa mọc) Người rời khỏi nơi này đi đến trụ đá Aqobah (trụ đá lớn) ở Mina vừa đi vừa đọc Talbiyah. Khi đến nơi Người ném bảy hòn đá nhỏ vào trụ đá Aqobah mỗi viên đá khi ném người đọc Allahu Akbar (tức Allah thật vĩ đại) lúc đó mặt trời đã mọc, tiếp theo tự tay mình giết tế súc vật, tiếp theo Người cạo đầu, tiếp theo bà A-y-shah ﷺ đã sửa soạn cho Rosul ﷺ, tiếp theo Người trở về Makkah Tâuwaf xung quanh Ka'bah.

Trong ngày Nahr tức tết có một số câu hỏi đã hỏi Nabi ﷺ như sau:

وَسُئِلَ ﷺ فِي يَوْمِ النَّحْرِ عَمَّنْ ذَبَحَ قَبْلَ أَنْ يُرْمِيَ وَمَنْ حَلَقَ قَبْلَ أَنْ يَذْبَحَ وَمَنْ أَفَاضَ إِلَى الْبَيْتِ قَبْلَ أَنْ يُرْمِيَ فَقَالَ: ((لَا حَرَجٌ))

Hỏi Nabi ﷺ rằng: có người đã giết tế trước khi ném đá, có người cạo đầu trước khi giết tế và có người đến Tâuwaf trước khi ném đá. Được Nabi ﷺ đáp rằng: **"Không sao cả."**

سُئِلَ ﷺ يَوْمَئِذٍ عَنْ شَيْءٍ قَدَّمَ وَلَا أُخِّرَ إِلَّا قَالَ: ((أَفْعَلُ وَلَا حَرَجٌ))

Hỏi Nabi ﷺ trong ngày hôm đó về việc đảo lộn vị trí tất cả các việc làm được Người đáp lại: **"Hãy làm đi, không sao cả."**

وَسَأَلَهُ ﷺ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! سَعَيْتُ قَبْلَ أَنْ أُطُوفَ فَقَالَ: ((لَا حَرَجٌ))

Và có người đàn ông hỏi Rosul ﷺ, ông nói: Thừa Rosul của Allah! Tôi đã Sa-y trước khi Tâuwaf? Rosul ﷺ đáp: **"Không sao cả."**

Qua đó biết được là theo Sunnah người làm Haj bắt đầu bằng ném đá Aqobah, kế tiếp giết tế đối với ai bắt buộc giết tế, kế tiếp cạo hoặc hót tóc nhưng cạo tốt hơn vì Nabi ﷺ đã cầu xin được tha thứ và hồng ân cho người cạo đầu đến ba lần và chỉ cầu xin một lần cho người hót tóc, đến đây người làm Haj đã Ta-hal-lul lần đầu nên được phép mặc lại quần áo,

sử dụng dầu thơm và được phép làm tất cả mọi việc đã bị cấm trong lúc còn Ehrom chỉ còn bị cấm một điều là phụ nữ, kế tiếp trở về Makkah Tâuwaf xung quanh Ka'bah trong ngày tết hoặc ngày hôm sau rồi Sa-y giữa hai đồi Sofa và Marwah nếu là Haj Ta-mad-tua, đến đây người làm Haj được phép làm tất cả đã bị cấm trong lúc Ehrom kể cả phụ nữ.

Đối với ai làm Haj Muf-rid hay Qo-rin không cần phải Sa-y nếu đã Sa-y khi vừa mới đến Makkah tức cùng với Tâuwaf Qu-dum còn nếu chưa bắt buộc phải Sa-y cùng với Tâuwah Ifadoh này.

Sau khi xong Tâuwah và Sa-y Nabi ﷺ trở về Mina những giờ còn lại của ngày tết và ba ngày 11, 12 và 13 sau đó. Vào mỗi ngày Tash-reeq (tức ngày 11, 12 và 13) Nabi ﷺ ném đá vào ba trụ cột sau khi mặt trời nghiêng bóng, mỗi trụ bảy viên đá nhỏ, mỗi viên đá khi ném Người nói Allahu Akbar (tức Allah thật vĩ đại). Sau khi ném đá ở trụ thứ nhất xong Nabi ﷺ tiến về trước bước qua phải giơ tay lên cầu xin, ở trụ thứ hai bước qua trái giơ tay lên cầu xin còn trụ thứ ba thì không đứng lại và cũng không cầu xin gì cả. Vào ngày 13 sau khi ném đá xong Nabi ﷺ đến tạm trú ở thung lũng Al-Abtoh, tại đây Người dâng lễ Solah Zuhr, Osr, Mư-rip và Isa.

Trước rạng sáng đêm mười bốn Nabi ﷺ trở lại Makkah, kế tiếp Tâuwaf tạm biệt trước Solah Fajr, sau khi xong phần Tâuwaf Người làm Imam dâng lễ Solah Fajr tập thể cùng mọi người. Lúc sáng sớm ngày mười bốn Nabi ﷺ trở lại quê hương Madinah.

Qua đó, theo Sunnah những người Haj phải làm theo những gì Nabi đã làm trong những ngày tạm trú ở Mina như mỗi ngày ném đá vào tất cả ba trụ sau khi mặt trời nghiêng bóng, mỗi trụ ném bảy viên đá, mỗi viên đá khi ném đều nói Allahu Akbar. Sau khi ném đá ở trụ thứ nhất xong Nabi ﷺ tiến về trước bước qua phải giơ tay lên cầu xin, ở trụ thứ hai bước qua trái giơ tay lên cầu xin, hãy nhớ đây chỉ là điều khuyến khích chứ không bắt buộc còn trụ thứ ba thì không đứng lại và cũng không cầu xin gì cả. Đối với ai không thể ném đá từ lúc mặt trời nghiêng bóng đến trước khi mặt trời lặn được phép ném vào ban đêm cho đến những giây cuối cùng của đêm của ngày hôm đó, đây là câu nói tội nhất trong hai câu nói của Ulama.

Người làm Haj được phép rời khỏi Mina trong ngày mười hai sau khi đã ném đá xong, còn ai muốn thì ở lại thêm ngày mười ba nhưng phải ném đá với hành động này tốt hơn vì đã hợp nhất với việc làm của Rosul ﷺ.

Theo đa số Ulama người làm Haj bắt buộc phải ở lại Mina đêm mười một và đêm mười hai nhưng chỉ cần thời gian ở lại trong đêm nhiều hơn thời gian rời Mina là đủ còn ai có lý do hợp pháp như: tưới tiêu nông nghiệp và chăn nuôi và nhưng ai tương tự không cần phải ở lại Mina.

(* **Chú ý:** Theo giáo lý Islam ban đêm đi trước ban ngày tức sau khi mặt trời lặn của ngày 12, theo Islam đêm đó là đêm 13 và ban đêm được tính từ giờ Mụ-ri-p ngày hôm nay đến giờ Fajr ngày hôm sau.)

Và đêm mười ba không bắt buộc người làm Haj ở lại Mina nhưng phải rời Mina trước khi mặt trời lặn của ngày 12, nếu không kịp phải ở lại Mina đêm 13 và phải ném đá của ngày 13 như đã ném trong ngày 11, ngày 12 sau khi mặt trời nghiêng bóng. Sau ngày 13 không bắt buộc ai ném đá vào những ngày sau đó cho dù có ở lại Mina.

Khi nào người làm Haj có ý định trở về quê hương mình bắt buộc phải Tâuwaf tạm biệt bảy vòng, vì Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((لَا يَنْفِرُ أَحَدٌ حَتَّى يَكُونَ آخِرُ عَهْدِهِ بِالْبَيْتِ)) رواه أحمد

"Không ai được phép rời (Makkah) cho đến khi việc làm cuối cùng của y là tại Ka'bah (tức Tâuwaf)." Hadith do Ahmad ghi lại.

Nhưng phụ nữ trong chu kỳ kinh và ra máu hậu sản không bắt buộc phải Tâuwaf tạm biệt, vì Hadith của Ibnu Abbaas ﷺ:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ ﷺ قَالَ: أَمَرَ النَّاسُ أَنْ يَكُونَ آخِرُ عَهْدِهِمْ بِالْبَيْتِ إِلَّا أَنَّهُ خُفِّفَ عَنِ الْحَائِضِ. متفق عليه.

"(Nabi ﷺ) ra lệnh mọi người phải thực hiện việc cuối cùng của mình tại Ka'bah ngoại trừ Người miễn cho phụ nữ trong chu kỳ kinh." Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Đối với ai chưa Tâuwaf Ifadoh được phép Tâuwaf cùng với Tâuwaf tạm biệt tức chỉ cần Tâuwaf một lần với hai định tâm, vì hai Hadith kể trên mang ý nghĩa như vậy.

Cầu xin Allah ban cho tất cả làm mọi điều được Ngài hài lòng, cầu xin Ngài chấp nhận mọi sự hành đạo của chúng ta và ban cho chúng ta là những người được thoát khỏi hỏa ngục. Quả thật, Allah có khả năng trên tất cả, cầu xin Allah ban bình an và phúc lành cho Nabi Muhammad, cho dòng tộc và bằng hữu của người.

Tác giả : Abdul Aziz bin Abdullah bin Baz
Dịch thuật : Abu Hisaan Ibn Ysa